

Világösszefüggések

Véssey Gábor művei

SINKÓ ISTVÁN

Vigadó Galéria, 2018. X. 1. – XI. 18.

„Látják, valóban művészi módon csak akkor lehet alkotni, ha az ember a műalkotást a világösszefüggésbe helyezi.”

RUDOLF STEINER

Véssey Gábor a világban meglévő összefüggéseket (és a világösszefüggést, a koherenciát) sajátos képszerkezetű és elbeszélői módon adja át nézőinek. 1990 és 2018 közötti munkáinak bemutatása számos olvasatot rejt magában, ezekről szeretnék néhány pontban megemlékezni.

Jelenetek sárgában-vörösben

Véssey évtizedek óta monomániásan zárt terekbe helyezett emberi szituációkkal foglalkozik képein. Legyen az magányos alak (*Gilles, a bohóc, Őszi fényben, Zöld hold*) vagy gigantikus paraván (*Karácsony éj holddal, nővérrel és indiánna*), bezártság és szabadulásvágy, összenyomottság és téri determináltság jellemzi képeit. (Még új keletű szobrain is ott van ez a formába, térbe szoruló, abból szabadulni akaró szándék.) Mintha azt sugallná, nincs menekvés, „be vagy zárva a Hét Toronyba”, „itt élned, halnod kell”. Determinált lét, amelyben a kiszabadulásért folytatott küzdelem bár hősiesség, de szinte reménytelen. És e zárt tereket zárt, ám egymásnak feszülő emberi kapcsolatok töltik ki. A képek résztvevői, legyenek bábszerű vagy állat alakú, esetleg atlétikusan klasszikus figurák, egyként kapaszkodnak egymásba, és egyként is küzdenek egymás ellen. Akár hétköznapiak „hősei”, az egótól szabadulni nem tudó emberbábok.

Véssey mindezt vöröseken, sárgákban és a zöldek árnyalataiban festi meg nekünk, s nem kevés rózsaszín is megjelenik képein. Mi ez a meleg színek hidegre hangolását célzó törekvés? Mi ez a vörös-sárga tűz, amelyet a lila-rózsaszín, valamint a zöldek sok árnyalata ellenpontosz? Véssey – amint azt Lajta Gábor a kiállítás megnyitászövegében említi is – grafikus alkatú, rajzoló festő, aki a kontúr, a vonalat hangsúlyosan használja képein. A színrobbanások, a hideg-meleg küzdelmek – amelyek a témában rejlő összezapásokat erősítik fel – a kontúros mezőkben még intenzívebben

jelentkeznek, mintegy kiemelődik általuk egy-egy színes forma. Elválk és ugyanakkor neki is feszül a kép másfajta színvilágú részeinek (*Tusoló, Vörös térben*). A piros és sárga dominanciája tehát az életerőt, a lilák, rózsaszínek egyfajta emberszeretetet, a zöldek pedig az „ellenerők támadást” jelzik, jelezhetik Véssey Gábor munkáin.

Síkidomok és térformák

Véssey Gábor évtizedekig tanított a Magyar Képzőművészeti Egyetemen ábrázoló geometriát (és szabadkézi rajzot). Nála a világ formai része

Fotó: Berényi Zsuzsa

VÉ SSEY GÁBOR: *Heliosz – a Nap fia*, 2017, olajtempera, karton, 220x130 cm

Fotó: Berényi Zsuzsa

rekonstrukciókon keresztül, iránypontok által vezérelve, redukciókban és szerkesztésekben is érzékelhető. Képein ezek a formajegyek is megjelennek, sőt fontos szerephez jutnak. Egy-egy axonometrikus vagy perspektívában ábrázolt forma része a képtérnek, sőt szereplővé válik, a figurák alakja köré vagy épp beléjük hatol (*Egy szív, Titkár nő több egérre*). Ezek a térbeli formák a szobrokon, a szürke, ólomszerű alakokon is feltűnnek, síkként, térelemként méghozzá, amelyek lesújtanak vagy antropomorfizálódnak (*Ikarusz, Molotov-koktél hajító fiú*).

Egerek és emberek

Véssey szimbólumrendszerében az állatok emberré válnak, vagy az emberek vesznek fel állati tulajdonságokat. Kutyák, medvék, egerek és flamingók bukkannak fel alkotásain, látszólag csekély összefüggésben az adott jelenetekkel. Valójában, akár egy barokk jelenetben vagy egy dadaista versben, jelentéssel bírnak, hangsúlyossá téve az adott szituációt, komikus vagy drámai hangulatot kölcsönözve a képnek. És persze Véssey fanyar iróniájának is ők a legfontosabb (mellék-) szereplői. Jelenlétük a szituációk világegész voltát is

VÉ SSEY GÁBOR: *Szőke nő halászó medvével*, 2012, olajtempera, vászon, 140×170 cm

hivatott megidézni, azt a létállapotot, amelyben terek, síkok, emberek, állatok (és persze a növények is) életünk részesei, résztvevői és alakítói.

Nyelvek és hősök

Véssey figurái kinyújtott nyelvvel gúnyolódnak, sokszor e nyelvek önálló életet kezdenek élni, mint Gogol remek novellájában, *Az orrban* Platon Kuzmics Kovaljov szaglószerve. A szájak mellett lepényként, kígyóként kötik össze a képben megjelenő alakokat. Ilyenek például „hősei”, a kultúra harcosai, Mozart és Baudelaire, Utamaro és Bacon, Van Gogh és Rembrandt. Persze Véssey értelmezésében ők is csak emberek, élnek, szeretnek, isznak és szeretkeznek.

Egy fontos ikon azonban nem jelenik meg a képeken. Kitaj, aki talán a legmeghatározóbb művészeti élményeket adta Véssey számára. Az ő inspirációs hatása e válogatás darabjaiban, és az itt be nem mutatott pasztellképeken is döntő. Kitaj szerkesztő, elbeszélő kritikai pop-realizmusa fontos élmény, és Véssey nem is titkolja a tőle kapott inspirációkat (*Van Gogh-epitáfium*-sorozat, *Éneklő Orpheusz-fejjel játszó nők*).

Véssey Gábor következetes mesélőkedve, iróniája egyedi hangvételű a kortárs magyar művészeti életben. Ennek ad hangúlyt a Vigadó Galériában megtekinthető kiállítása, amelynek Csordás Zoltán festőművész volt a kurátora.